

Plany blokowe

Kolejnym etapem kartowania miasta było opracowanie tzw. planów blokowych. Na plany poszczególnych bloków zabudowy składało się od jednego do kilkunastu arkuszy, w zależności od powierzchni kwartału przedstawianego w skali 1:200 (z nielicznymi wyjątkami w mniejszych skalach).

Kartowanie kwartałów warszawskich odbyło się w latach 1883-1894 oraz w latach 1897 i 1901. W okresie tym opracowano na 1700 arkuszach plany 312 kwartałów o powierzchni 1684 ha, 99 kwartałów praskich skartowano na 411 arkuszach w latach 1904-1908.

Główną treść tzw. planów blokowych stanowi rysunek zabudowy wewnątrz kwartałów ulic z rozróżnieniem na zabudowę murowaną i drewnianą. Wykorzystano standardowe dla XIX-wiecznych planów miast, a pochodzące jeszcze z II poł. XVIII wieku barwne rozróżnienie zabudowy drewnianej (kolor pomarańczowy) i murowanej (kolor różowy). Ponadto odnajdujemy na tych planach, podobnie jak na planach ulic, rozróżnienie nawierzchni placów pomiędzy zabudową, tereny zieleni, drzewa, studnie, schody (również z rozróżnieniem materiału). Rysunek sytuacji uzupełniają m.in.: wartości dokonanych pomiarów, nazwy ulic, numeracja policyjna i oznaczenia hipoteczne, a także nazwiska właścicieli nieruchomości. Plany blokowe nie obejmują ulic, stąd pełen obraz fragmentów miasta, nieruchomości i budynków uzyskujemy, korzystając zarówno z planów blokowych, jak i z planów ulic.

Na planach blokowych, a ściślej tzw. szkicach odręcznych, występują, podobnie jak na planach ulic zniekształcenia długości, powierzchni i kątów. Również na tych planach naniesione są jednak poprawne wartości pomiarów obiektów terenowych. Drugim istotnym problemem pojawiającym się przy czytaniu planów, wynikającym wprost ze sposobu ich użytkowania, jest fakt nanoszenia na nie aktualizacji bez wskazania, która aktualizacja pochodzi z którego roku. Bieżąca aktualizacja planów świadczy niezbitnie o ich przydatności i użytkowaniu. Jest widocznym dowodem rozwoju tkanki miasta.

Pomiar ulic i wewnątrz kwartałów ulic stał się podstawą do późniejszego opracowania w pełni kartometrycznego planu miasta w podziale sekcyjnym w skali 1:250.